جام جم

خبر

روحانی: مدیران با ابتکارات جدید، مشکلات کشور را حل کنند

رئیس جمهور دیروز در پانزدهمین جشنواره شهید رجایی گفت: مسؤولین و مدیران باید با ابتکار جدید مشکلاتی را که برای ما پیش آمده تبدیل به فرصت کنند و این کار امکان‌پذیر است.

حسن روحانی ادامه داد: نامه‌ای را از وزیر نیرو دریافت کردم که طرحی را برای برگزاری کنفرانس‌ها و جلسات و ارتباطات وزارتخانه‌اش از طریق ویدئو کنفرانس طراحی کرده بود و صرفه‌جویی‌هایی که در یک سال اخیر به وجود آورده را در این نامه نوشته بود که من آن را ابلاغ کردم که همه وزارتخانه و دستگاه ها از این شیوه استفاده کنند.

وی گفت: مهم است که ما در شرایط فعلی هزینه‌ها را پایین بیاوریم، به خدمت خود نسبت به مردم سرعت ببخشیم. حالا که مردم ما از نظر زندگی و معیشت در فشار هستند حداقل وقتی به یک اداره ای مراجعه می‌کنند با روی گشاده مواجه شوند و این نمی شود مگر اینکه همه ما باور کنیم که خادم مردم هستیم.

رئیس جمهور افزود: تا این باور در ما به‌وجود نیاید و تا خودمان را رئیس می‌دانیم نمی‌توانیم با مردم با چهره گشاده و متواضعانه برخورد کنیم. ما رئیس نیستیم ما خادم مردم هستیم. مردم ما را انتخاب کرده اند و رای داده اند برای این‌که به آنها خدمت کنیم هرچه خدمت ما بالاتر برود مشروعیت ما بالاتر می‌رود و خدای ناکرده هر چه خدمت ما پایین بیاید مشروعیت ما پایین می آید.

روحانی بیان کرد: مردم به ما رای نداده اند که ما چند سال رئیس باشیم و بعد هم با آنها خداحافظی کنیم مردم به ما رای داده اند که خدمات بهتری را به آنها ارائه کنیم. مردم انتظار دارند در هر انتخاباتی که شرکت می‌کنند شاهد شرایط بهتر و خدمت آسان‌تر برای آنها باشند وگرنه مردم برای چه با این همه سختی ها پای صندوق رای بیایند و حالا هر انتخاباتی که هست، مجلس باشد شوراها و یا خبرگان باشد برای این است که افراد سالم‌تر، قوی‌تر و بهتر با هنر بیشتر و با امید بیشتر بیایند.

روحانی: وظیفه دولت شعار دادن نیست

رئیس جمهور همچنین در جلسه هیات دولت با بیان این‌که باید با دنیا حرف بزنیم و تعامل داشته باشیم، گفت: بدیهی است که بایستی توجه اصلی به ظرفیت‌های داخلی باشد. چراکه همه اقتدار ما از داخل کشور نشأت می‌گیرد.

به گزارش ایرنا، روحانی با بیان این‌که در ایامی که مشکلات مردم نسبت به سال‌های قبل بیشتر شده امیدوارم با تلاش و خدمات بیشتر بتوانیم تا حد ممکن کاستی‌ها را جبران کنیم، اظهار کرد: امروز دولت در همه زمینه‌ها با حضور فعال در صحنه به دنبال کاهش مشکلات مردم است.

رئیس جمهوری خاطرنشان کرد: این‌که وزیر امورخارجه کشورمان به نقاط مختلف جهان و کشورهای مختلف سفر کرده و در حال رایزنی و گفت‌وگوست و در طول یك هفته دو بار به فرانسه سفر می‌کند به معنای تلاش و فعالیت فوق‌العاده خادمان مردم برای تأمین منافع مردم است.

روحانی تصریح کرد: باید در عرصه سیاست خارجی از ظرفیت کشورهای دوست و همسو استفاده کرده و مشکلات را کاهش دهیم.

رئیس جمهور گفت: متأسفانه بعضا افکار نامتعادلی مطرح می‌شود که باید از خارج یا از داخل کشور چشم‌پوشی کنیم در حالی که معتقدیم باید از همه توان خود در عرصه‌های مختلف استفاده کنیم.

روحانی با تأکید بر این‌که قدرت اصلی کشورمان در توجه به ظرفیت‌های داخلی است، یادآور شد: البته این به آن معنا نیست که چشم خود را روی ظرفیت‌های خارجی ببندیم و با کشورهای دیگر تعامل و مراوده نداشته باشیم چراکه حوزه‌های مختلف در جهان امروز از جمله عرصه‌های اقتصادی، علم و فناوری و هنر موضوعاتی نیستند که فقط در حصر دیواره سیاسی یك کشور باشند.

روحانی با بیان این‌که وظیفه دولت سر دادن شعار نیست، گفت: وظیفه اصلی دولت کار و تلاش و خدمت به مردم است و باید این اقدامات را به مردم گزارش دهیم.

یک روز خوبِ شورای نگهبان از نظر کدخدایی

سخنگوی شورای نگهبان با انتشار عکسی از جلسه دیروز اعضای این شورا در صفحه شخصی‌اش نوشت: «هر دو یکی می‌شویم تا نبود اختلاف».

عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان پس از جلسه اعضای این شورا، با انتشار تصاویری از «آیت‌ا... محمد یزدی» و «آیت‌ا... آملی لاریجانی» در کنار هم، در صفحه شخصی‌اش، نوشت: «امروز روز خوبی بود برای همه در شورای نگهبان. «هر دو یکی می‌شویم تا نبود اختلاف» به قول آن پیر سفر کرده باید همه فریادها را بر سر آمریکا کشید و البته که اختلاف نظر، طبیعی هر جامعه بالنده‌ای است. از اختلاف راه چه غم، رهنما یکی است».

در هفته‌های اخیر انتشار مطالبی از سوی آیت‌ا... یزدی و آیت‌ا... آملی لاریجانی علیه یکدیگر به سوژه رسانه‌ها تبدیل شده بود. این مجادله با انتشار مطالبی منسوب به آیت‌ا... یزدی شروع شد که آیت‌ا... آملی لاریجانی هم در نامه‌ای تند به این مطالب پاسخ داد. این مجادله در هفته‌های گذشته با انتقادات فراوانی همراه بود.

مجلس شورای اسلامی از سال ۹۱ با تصویب قانونی هیات نظارت بر رفتار نمایندگان را ایجاد کرد

نگاهی به سابقه و روند برخوردهای قضایی با تخلفات نمایندگان مجلس

پرونده‌های مجلسی

گروه سیاسی

انتشار خبر بازداشت دو نماینده مجلس در روزهای اخیر و آزادی آنها با قید وثیقه، انعکاس وسیعی در محافل سیاسی و رسانه‌ای داشت. پنجشنبه گذشته اعلام شد محمد عزیزی نماینده ابهر و فریدون احمدی نماینده زنجان در ارتباط با پرونده بازار خودرو بازداشت و به زندان اوین منتقل شده و سپس با قید وثیقه آزاد شده‌اند.

روز یکشنبه همزمان با حضور این دو نماینده در مجلس شورای اسلامی، نمایندگان در جلسه غیرعلنی ده دقیقه‌ای با حضور رئیس مجلس به بررسی ماجرای بازداشت دو نماینده پرداختند. براساس توضیحاتی که نمایندگان از این جلسه غیرعلنی کوتاه داده‌اند لاریجانی از رئیس قوه قضاییه خواسته شرایطی فراهم شود که این نمایندگان تا زمان قطعی شدن حکم پرونده زندانی نشوند و با قید وثیقه آزاد باشند. جمالی نوبندگانی، سخنگوی هیات نظارت بر رفتار نمایندگان هم همان روز اعلام کرد سه نماینده در پرونده بازار خودرو نقش داشته‌اند که دادستانی اسامی آنان را اعلام کرده، اما صرفا دو نفر از آنان دستگیر شده‌اند.

در سال های گذشته بعضا شاهد طرح اتهاماتی علیه برخی نمایندگان بوده‌ایم که براساس قانون محل رسیدگی به این اتهامات هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس است اما به اعتقاد برخی چهره‌ها این هیات عملکرد قابل قبولی نداشته است

آیا نمایندگان مصونیت دارند

در گذشته نیز در مقاطعی شاهد طرح اتهام علیه یك یا چند نماینده بوده‌ایم و هر زمان که این اتفاق افتاده، این سوال مطرح شده که آیا نمایندگان از مصونیت خاصی برخوردارند یا نه و اگر می‌شود با نمایندگان متخلف برخورد کرد چه نهادی در این زمینه مسؤولیت دارد. در برخی مواقع اصل ۸۶ قانون اساسی را به عنوان اصل مصونیت قضایی نمایندگان تعبیر کرده‌اند. در این اصل آمده که «نمایندگان مجلس در مقام ایفای وظایف نمایندگی در اظهارنظر و رأی خود کاملا آزادند و نمی‌توان آنها را به سبب نظراتی که در مجلس اظهار کرده‌اند یا آرایی که در مقام ایفای وظایف نمایندگی خود داده‌اند تعقیب یا توقیف کرد». همچنین، در ماده ۷۵ آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی نیز این موضوع مورد تأکید قرار گرفته که اظهارنظر نمایندگان در مقام ایفای مسؤولیت، آزاد و مصون از تعقیب است. در تأیید مصونیت نمایندگان مجلس، به این دو مقرره، باید ماده ۹ قانون نظارت بررفتار نمایندگان را نیز افزود. این قانون در سال ۹۱ و پس از تاکیدی که رهبر انقلاب در سال ۸۹ بر تدوین ساز و کار نظارتی برای مجلس و عملکرد نمایندگان داشتند تصویب شد.

نحوه رسیدگی به تخلف نماینده

همان‌طور که در متن این مواد قانونی مشخص است صحبت درباره این است که آیا اظهار نظر یا اقدامی که یك نماینده مجلس انجام داده در راستای انجام وظایف نمایندگی او بوده یا نه و اگر پاسخ این سوال مثبت است او از پیگرد قانونی معاف است. اما طبیعتا انجام یك تخلف از سوی یك نماینده نمی‌تواند در چارچوب وظیفه نمایندگی باشد و حال این سوال مطرح است که در صورت تخلف یك نماینده، چه نهادی باید به آن رسیدگی کند.

در تبصره یك قانون نظارت بر رفتار نمایندگان آمده است: اگر نماینده‌ای در اظهارنظر خود، بنابر تشخیص مقام قضایی، مرتکب جرمی شده باشد و مقام قضایی قصد احضار وی را داشته باشد، این احضار باید از طریق هیأت‌رئیسه به هیأت نظارت ابلاغ شود تا این هیأت با ترکیبی که در قانون مشخص شده، تشخیص دهد که آیا اظهارنظر نماینده مجلس در زمره وظایف نمایندگی اوست یا خارج از وظایف او تلقی می‌شود. چنانچه موضوع اظهارنظر، داخل وظیفه نماینده تلقی شود، وی مصون از تعقیب قرار گرفته و قابلیت پیگرد ندارد، اما چنانچه تشخیص این هیأت بر خروج موضوعی مصونیت باشد، بنا بر این مراتب به مقام قضایی اعلام می‌شود تا وی تعقیب خودش را ادامه دهد.

سوابق مبهم بررسی پرونده نماینده‌ها در هیات نظارت

اما از سال ۹۱ تاکنون که این قانون تصویب شده با وجود این‌که در مقاطع مختلف، شاهد طرح اتهاماتی علیه برخی نمایندگان بوده‌ایم و جلسات هیات نظارت بر رفتار نمایندگان برای بررسی این اتهامات تشکیل شده اما هیچ‌گاه شاهد نبوده‌ایم کار به برخورد قضایی بکشد یا حداقل می‌توان گفت چنین مساله‌ای رسانه‌ای نشده است. از جمله اخبار و شایعاتی که درباره تخلف برخی نمایندگان شنیده می‌شود می‌توان به مباحثی که اخیرا درباره درخواست چند نماینده از وزرا برای دریافت آپارتمان مطرح می‌شود اشاره کرد که بررسی این پرونده در هیات نظارت به خروجی روشنی نرسید. در برخی پرونده‌ها نیز که تخلف، محرز شده است کار با برخی جریمه‌های داخلی از جمله کسر از حقوق یا تذکر به نماینده خاطی، جمع شده است که در همین زمینه می‌توان به پرونده محمدباسط درازهی، نماینده سراوان اشاره کرد. با وجود این برخی دوره‌های انتخابات بوده که شاهد رد صلاحیت برخی نمایندگان دوره قبل بوده‌ایم و همین مساله باعث دامن زدن به گمانه‌زنی‌ها درباره ارتباط این رد صلاحیت با اتهاماتی که قبلا درباره نماینده مذکور مطرح بوده، شده است.

بر همین اساس است که اکنون پس از طرح اتهاماتی علیه دو نفر از نمایندگان مجلس که به بازداشت موقت آنها هم منجر شده، برخی چهره‌ها بر ضرورت برخورد قاطع با تخلفات احتمالی و تعیین تکلیف نمایندگان متهم تاکید دارند.

توکلی: نظارت بر رفتار نمایندگان به نهادی بیرون از مجلس سپرده شود

یکی از چهره‌ها احمد توکلی، رئیس هیات مدیره دیدبان شفافیت و عدالت است که از چندی قبل بر ضرورت برخورد قاطع با تخلفات احتمالی نمایندگان تاکید دارد و در نامه‌هایی به رئیس مجلس و هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس، خواستار برخورد جدی‌تر با دو نماینده متهم در ماجرای تخلفات بازار خودرو شده است.

توکلی که در نامه خود به لاریجانی خواستار اصلاح آیین‌نامه داخلی پارلمان و جلوگیری از ورود نمایندگان متهم به مجلس تا زمان تعیین تکلیف پرونده آنها شده بود در گفت‌وگو با جام‌جم تاکید دارد که باید قضاوت در مورد تخلفات نمایندگان به نهادی خارج از مجلس سپرده شود.

وی در توضیح دلایل خود برای طرح این پیشنهاد می‌گوید: در گذشته شاهد رسیدگی درست و مناسبی به تخلفات نمایندگان نبوده‌ایم و همین موضوع باعث ادامه‌دار شدن این مشکل شده است. دلیل آن هم این است که مسؤولیت بررسی تخلفات نمایندگان و مواخذه و تنبیه نمایندگان بدرفتار و خاطی، به هیاتی از خود نمایندگان سپرده شده و وقتی اعضای این هیات قرار است درباره عملکرد یك نفر از همکارانشان نظر دهند، طبیعتا در حکمی که می‌خواهند صادر کنند به سمت همکاران خود گرایش دارند و همین مساله باعث بروز اشتباه و خطا در قضاوت‌ها و رسیدگی به شکایات می‌شود. این عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان این‌که فلسفه قوانینی که در گذشته برای نظارت بر عملکرد نمایندگان وضع شده، حفظ شأن و منزلت نمایندگی بوده است تاکید دارد که برخورد جدی و شفاف با نمایندگان متخلف می‌تواند سایر نمایندگان را از اتهام مبرا کرده و همین مساله باعث ارتقای شأن و جایگاه نمایندگان می‌شود.

نواقص قانونی

البته برخی نمایندگان عضو هیات نظارت، نقص در قانون را دلیل عملکرد فعلی این هیات می‌دانند.

محمدجواد جمالی نوبندگانی، سخنگوی هیات نظارت بر رفتار نمایندگان در همین زمینه در گفت‌وگویی با بیان اینکه هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس عملا به هیات رسیدگی به شکایات تبدیل شده است می‌گوید: در حال حاضر موضوع نظارت بر رفتار نمایندگان که وظیفه ذاتی هیات است عملی نمی‌شود و اقدامات هیات محدود به رسیدگی به شکایات شده است. وی ادامه می‌دهد: شرایط باید به گونه ای باشد که حتی وقتی به هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس گزارش شکایتی واصل نشود و هیات از طرق مختلف متوجه انجام رفتاری شود که از سوی نماینده‌ای رخ داده و خلاف شئونات و وظایف نمایندگی است بتواند به موضوع ورود کرده و اقدامات پیشگیرانه داشته باشد که هم اکنون چنین نیست.

علیرضا سلیمی، عضو هیات نظارت بر رفتار نمایندگان هم با بیان این‌که قانونی که هم اکنون با عنوان نظارت بر رفتار نمایندگان وجود داشته و بر اساس آن اعمال قانون می‌شود دارای نقص است، می‌گوید: متاسفانه این قانون دست هیات نظارت را بسته و به شدت این هیات را محدود کرده است.

ضرورت تقویت هیات نظارت

روند فعلی در حالی است که رهبر انقلاب در سخنان سال قبل خود در جمع نمایندگان، بحث «نظارت بر رفتار نمایندگان» را حتی از نظارت مجلس بر دولت و دیگر مجموعه‌ها مهم‌تر دانستند و تأکید کردند: هیأتی که در این زمینه در مجلس ایجاد شده باید تقویت شود و به معنای حقیقی کلمه بر رفتار نمایندگان نظارت کند.

در چنین شرایطی و با توجه به این‌که قانون فعلی، اولین مرجع رسیدگی به تخلفات نمایندگان را هیات نظارت بر رفتار نمایندگان قرار داده باید دید آیا ممکن است در آینده تغییری در عملکرد این هیات شاهد باشیم و با تغییراتی در آیین‌نامه داخلی مجلس تغییراتی در نوع برخورد مجلس با نمایندگان خاطی صورت بگیرد.

نگاهی به اتهامات مطرح شده در مورد برخی نمایندگان

بازداشت یک متهم که در جایگاه نمایندگی مجلس است و هفته قبل شاهد نمونه‌ای از آن بودیم مسبوق به سابقه است و در گذشته نیز شاهد نمونه‌هایی از آن بوده‌ایم.

یکی از این موارد در مجلس ششم اتفاق افتاد که حسین لقمانیان، نماینده همدان در سال ۱۳۸۱ پس از اتهاماتی که در نطق پیش از دستور خود در اعتراض به بازداشت فعالین ملی مذهبی به دستگاه قضایی مطرح کرد، در دادگاه محکوم و سپس دستگیر و به زندان اوین منتقل شد. لقمانیان در این پرونده به ۱۳ ماه حبس تعزیری محکوم شد اما با اعتراض مهدی کروبی و تهدید او به استعفا از ریاست مجلس، نماینده همدان آزاد شد.

به جز این موارد، موارد متعدد دیگری بوده که اتهاماتی علیه برخی نمایندگان مطرح شده که اغلب آنها بدون نتیجه روشنی، پایان یافته، اگرچه در برخی موارد شاهد رد صلاحیت نماینده متهم در دوره بعدی انتخابات بوده‌ایم.

درباره محمد شاهی‌عربلو، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس هفتم شایعات مختلفی مطرح بود تا پایان دوره هفتم مجلس، خبری از رسیدگی به اتهامات شاهی عربلو منتشر نشد اما این نماینده در انتخابات بعدی رد صلاحیت شد و رسانه‌ها این دو مساله را مرتبط با یکدیگر عنوان کردند.

در پرونده مشهور به «فساد سه هزار میلیارد تومانی» نیز پای تعدادی از نمایندگان به میان کشیده شد و غلامحسین محسنی اژه‌ای سخنگوی وقت قوه قضائیه گفت که چند نماینده احضار و با قرار آزاد شده‌اند. اما قوه قضائیه هیچ‌گاه درباره جزئیات پرونده‌ها و حکم‌های صادر شده، مطلبی اعلام نکرد. از مهم‌ترین چهره‌هایی که در این زمینه نامشان مطرح شد رئیس وقت کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی بود که البته حضور دوباره این نماینده در مجلس را می‌توان به معنی نادرست بودن این اتهامات تفسیر کرد.

در همان مقطع شاهد رد صلاحیت، نایب رئیس مجلس برای انتخابات دوره بعد بودیم که برخی نمایندگان دلیل رد صلاحیت او را موضوعات اقتصادی اعلام کردند.

در دوره فعلی مجلس هم در مقاطع مختلف اتهاماتی درباره برخی نمایندگان، مطرح شده و در رسانه‌ها و محافل سیاسی مورد بررسی قرار گرفته است که از جمله آنها می‌توان به اتهامات نماینده ملکان در زمینه مسائل اخلاقی یا اتهامات نماینده سراوان درباره همکاری با یک واردکننده خودرو اشاره کرد که این اتهامات در هیات نظارت هم بررسی شد اما از جلسات هیات نظارت، نتیجه‌ای که بتوان از آنها به عنوان ختم ماجرا یاد کرد منتشر نشده است.

نگاهی به این پرونده‌ها و نتایجی که از بررسی آنها در هیات نظارت به دست آمده، جمع‌بندی روشنی به دست نمی‌دهد که بتوان نسبت به محکومیت یا برائت نمایندگان، اظهار نظر قاطعی کرد و همین مساله باعث شده تا در هر مقطعی که اتهامی نسبت به یک نماینده مطرح شده، این هاله اتهام تا مدت‌ها با او همراه باشد.

سایه روشن

ایران خواهان تنش نیست

وزیر خارجه کشورمان در دیدار با شینزو آبه نخست‌وزیر ژاپن تاکید کرد که ایران خواهان افزایش تنش نیست.

در دیدار محمدجواد ظریف و شینزو آبه درخصوص روابط دوجانبه، آخرین تحولات و تحرکات دیپلماتیك درخصوص اجرای برجام، مهم‌ترین مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله شرایط در خلیج‌فارس و خاورمیانه و سایر موضوعات مورد علاقه گفت‌وگو و تبادل نظر شد. ظریف در این دیدار گفت: تمامی کشورها باید بتوانند از حق خود که براساس قانون بین‌المللی است، بهره‌مند شوند.

همچنین وزیر خارجه دیروز در توییتی نوشت: با وزیر خارجه و نخست‌وزیر ژاپن دیدار کردم. گفت‌وگوهای سازنده‌ای درباره پیشبرد روابط بسیار خوب دوجانبه، کاهش تنش در خلیج‌فارس و حفظ منافع برجام برای مردم ایران داشتیم.

وزیر خارجه کشورمان پس از پایان برنامه‌هایش در ژاپن به مالزی رفت. /ایسنا

هلاکت تروریست‌های عامل شهادت خالد شوانی

رزمندگان نیروی زمینی سپاه انتقام خون شهید شوانی را از تروریست‌های گروهك دموکرات گرفتند. در پی اقدام تروریستی عوامل وابسته به استکبار جهانی، گروهك جنایتکار و خائن به ملت کرد (دموکرات) که منجر به شهادت بسیجی خالد شوانی در پیرانشهر شده بود، سپاه پاسداران، اداره اطلاعات و مرزبانی آذربایجان‌غربی در اقدامی غافلگیرکننده، دو تروریست را در یکی از روستاهای شهرستان سردشت به هلاکت رساند و نفر سوم را که رابط خروج آنها از کشور بود، زخمی و دستگیر کرد. /فارس

مقامات آمریکایی که از منافقین پول گرفته‌اند

یك هفته‌نامه آمریکایی در گزارشی اسامی تعدادی از مقامات آمریکایی را که با شرکت در نشست‌های منافقین درآمدهایی را به جیب زده‌اند، فاش کرد.

جان بولتون مشاور امنیت ملی جنگ‌طلب ترامپ ۱۸۰ هزار دلار از سخنرانی‌هایش در نشست‌های منافقین درآمد کسب کرده است. همچنین رودی جولیانی وکیل شخصی ترامپ، اندرو کارد رئیس سابق ستاد کارکنان کاخ سفید، ژنرال جیمز جونز مشاور امنیت ملی سابق آمریکا، فرن تاونسند مشاور سابق امور مبارزه با تروریسم کاخ سفید، مایکل موکیسی دادستان کل سابق آمریکا، تام ریج وزیر سابق امنیت ملی، لوئیس فری مدیر سابق پلیس فدرال آمریکا (اف‌بی‌آی) و پورتر گاس مدیر سابق سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) از جمله این مقامات آمریکایی هستند. /ایرنا

بررسی پیشنهاد فرانسه با حضور هیات اقتصادی ایران

محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس‌جمهور گفت: هفته آینده گروهی اقتصادی از ایران به فرانسه می‌روند تا راجع به جزئیات پیشنهاد فرانسه صحبت کنند، بعد از بازگشت این گروه بهتر می‌توانیم راجع به احتمال اجرا یا عدم اجرای گام سوم کاهش تعهدات صحبت کنیم. / ایسنا